

Newidiadau posib i'r system bleidleisio ar gyfer ethol Cyngorwyr Sir

Mae Cyngor Gwynedd wedi penderfynu cynnal ymgyngoriad ar newid y system bleidleisio ar gyfer ethol Cyngorwyr.

Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (Adran 5), yn rhoi'r hawl i Gynghorau ddewis rhwng dwy system bleidleisio. Mae'r ddwy system yn cael eu hegluro isod:

System Mwyafrif Syml

1. Mae etholwr yn dewis un ymgeisydd (neu fwy mewn ambell Ward) sydd ar y papur pleidleisio drwy roi croes yn y bocs.
2. Mae un ymgeisydd (neu fwy mewn ambell Ward) yn cael ei ethol yn Gynghorydd ar gyfer y Ward.
3. Yr ymgeisydd sy'n cael y nifer mwyaf o bleidleisiau sy'n cael ei ethol.
4. Dyma'r system sy'n cael ei defnyddio ar hyn o bryd ar gyfer etholiadau Cyngor Gwynedd.

System Pleidlais Sengl Drosglwyddadwy

1. Mae etholwr yn gosod yr ymgeiswyr sydd ar y papur pleidleisio mewn trefn blaenoriaeth, gan ddefnyddio rhifau – eu ffefryn yn rhif 1, y nesaf yn rhif 2 ac yn y blaen. Mae etholwr yn gallu rhoi rhif yn erbyn pob ymgeisydd, ambell un neu un yn unig.
2. Mae'r system hon yn gweithredu ar sail Wardiau mwy o faint gyda rhwng 3 a 6 Chynghorydd yn cynrychioli pob Ward.
3. Mae ymgeiswyr yn cael eu hethol drwy gyrraedd cwota penodol o bleidleisiau sy'n cael ei benderfynu drwy rannu yr holl bleidleisiau yn y Ward gyda nifer y seddi sydd ar gael.
4. Bydd yr ymgeiswyr sy'n cyrraedd neu'n pasio'r cwota yn cael eu hethol. Os oes seddi ar ôl yn dilyn hyn, mae pleidleisiau dros ben y cwota gan yr ymgeiswyr llwyddiannus a phleidleisiau'r ymgeiswyr ar waelod y rhestr canlyniadau yn cael eu hail-ddosbarthu i ymgeiswyr eraill (gan ddefnyddio trefn blaenoriaeth yr etholwr), nes bod yr holl seddi wedi'u llenwi.

Rhagor o wybodaeth

Mae rhagor o wybodaeth ar gael drwy fynd i www.gwynedd.llyw.cymru/PSD

Sut mae Cyngor Gwynedd yn mynd i benderfynu beth i'w wneud?

Os ydy Cyngor Gwynedd eisiau symud i System Pleidlais Sengl Drosglwyddadwy ar gyfer Etholiad nesaf Cyngor Gwynedd yn 2027, rhaid penderfynu cyn 15 Tachwedd 2024.

Bydd y Cyngor Llawn yn gwneud penderfyniad terfynol mewn cyfarfod arbennig ym mis Hydref 2024.

Cyn penderfynu i gadw'r system bresennol (System Mwyafrif Syml) neu newid i system newydd (Pleidlais Sengl Drosglwyddadwy), rydym yn ymgynghori efo etholwyr Gwynedd i weld beth yw eich barn.

Sut rydw i'n gallu rhoi fy marn?

Cwblhewch y holiadur hwn a'i ddychwelyd yn yr amlen rhabost i ni neu gallwch ei gwblhau ar-lein drwy fynd i www.gwynedd.llyw.cymru/PSD

Os ydych angen yr holiadur mewn fformat neu iaith arall, cysylltwch â ni drwy ffonio 01766 771000.

Y dyddiad cau ar gyfer derbyn ymatebion yw 15 Medi 2024.

Bydd yr holl ymatebion gan etholwyr Gwynedd yn cael eu dadansoddi, a'r canlyniadau'n cael eu cyflwyno fel rhan o adroddiad i'r Cyngor Llawn ar 24 Hydref 2024, er mwyn helpu'r Cynghorwyr i wneud eu penderfyniad.

Newidiadau posib i'r system bleidleisio ar gyfer ethol Cyngorwyr Sir

Llenwch yr holiadur byr hwn er mwyn rhoi eich barn am newidiadau posib i'r system bleidleisio ar gyfer ethol Cyngorwyr Sir.

Bydd eich ymateb yn cael ei drin yn gwbl gyfrinachol yn unol â'r Ddeddf Diogelu Data (2018). Ar ôl tri mis o ddyddiad cau'r ymgynghoriad, byddwn yn dileu enwau ymatebwyr yr holiadur hwn.

Byddwn angen eich enw a'ch chôd post er mwyn gwirio eich bod ar y Gofrestr Etholiadol gan ein bod yn ymgynghori yn benodol gyda thrigolion sydd wedi cofrestru i bleidleisio yng Ngwynedd, yn unol â gofynion Adran 5 Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth yma ar gyfer gwirio'r Gofrestr Etholiadol yn unig. Ni fydd yn cael ei ddefnyddio wrth ddadansoddi'r ymatebion.

Eich manylion

Byddwn yn defnyddio eich enw a'ch côd post ar gyfer gwirio'r Gofrestr Etholiadol yn unig. Ni fyddwn yn eu defnyddio wrth ddadansoddi'r ymatebion.

Enw llawn

Côd post

Eich barn

Pa system bleidleisio y byddech chi eisiau i Gyngor Gwynedd ei defnyddio i ethol Cyngorwyr?

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Mwyafrif Sympl (cyntaf i'r felin)

Pleidlais Sengl Drosglwyddadwy (system bleidleisio gyfrannol neu 'proportional representation')

Dim barn

Eglurwch pam

Beth yw eich barn ar yr effaith y byddai'r dull pleidleisio rydych chi wedi'i ddewis yn ei gael ar yr iaith Gymraeg, ac yn benodol ar:

gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Effaith gadarnhaol

Ychydig o effaith gadarnhaol

Dim effaith

Ychydig o effaith negyddol

Effaith negyddol

beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Effaith gadarnhaol

Ychydig o effaith gadarnhaol

Dim effaith

Ychydig o effaith negyddol

Effaith negyddol

Rhowch unrhyw sylwadau

Beth yw eich barn ar yr effaith y byddai'r dull pleidleisio rydych chi wedi'i ddewis yn ei gael ar bobl sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol?

Mae anfantais economaidd-gymdeithasol yn golygu tlodi o bob math – tlodi ariannol, tlodi digidol, byw ymhell o wasanaethau ayyb.

Effaith gadarnhaol

Ychydig o effaith gadarnhaol

Dim effaith

Ychydig o effaith negyddol

Effaith negyddol

Rhowch unrhyw sylwadau

Amdanoch chi

Bydd ateb y cwestiynau canlynol yn ein helpu i weld ydyn ni wedi casglu barn amrywiaeth o bobl a rhoi cyfle i bawb o bob cefndir gymryd rhan.

Nid oes rhaid i chi eu hateb. Bydd unrhyw wybodaeth rowch chi yn gwbl gyfrinachol.

Dim ond i bwrpas dadansoddi ystadegau y bydd yr wybodaeth yn cael ei defnyddio.

Os ydych yn cwblhau'r holiadur hwn ar ran mudiad, peidiwch â llenwi'r adran hon.

Rhyw

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Dyn / Gwryw

Dynes / Benyw

Dwi'n uniaethu mewn ffordd wahanol

Gwell gennyf beidio â dweud

Nodwch eich grŵp oedran

Dewiswch un o'r atebion canlynol

15 oed neu iau

16 - 24 oed

25 - 34 oed

35 - 44 oed

45 - 54 oed

55 - 64 oed

65 - 74 oed

75 - 84 oed

85+ oed

Gwell gennyf beidio â dweud

Sut fydddech chi yn disgrifio eich sgiliau yn y Gymraeg?

Ticiwch unrhyw rai sy'n berthnasol

Siarad, darllen ac ysgrifennu yn rhugl

Siarad, darllen ac ysgrifennu, ond ddim yn hyderus iawn

Siarad, darllen ac ysgrifennu – wrthi'n dysgu

Siarad, ond ddim yn darllen nac ysgrifennu

Ddim yn gallu siarad na deall Cymraeg

Gwell gennyf beidio â dweud

Arall

Cenedligrwydd neu hunaniaeth genedlaethol?

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Cymreig

Seisnig

Albanaidd

Gwyddelig o Ogledd Iwerddon

Prydeinig

Gwell gennyf beidio â dweud

Arall

Beth yw eich hil?

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Gwyn

Du / Affricanaidd / Caribiaidd

Asiaidd

Sipsiwn / teithiwr Gwyddelig

Cymysg / sawl grŵp ethnig

Gwell gennyf beidio â dweud

Arall

Beth yw eich crefydd?

Dewiswch un o'r atebion canlynol

Dim crefydd

Cristion

Mwslim

Bwdhaidd

Hindŵ

Iddewig

Sïc

Gwell gennyf beidio â dweud

Arall

Pa un o'r rhain sy'n eich disgrifio chi orau?

(Nid oes angen i chi ateb y cwestiwn yma os ydych o dan 16 oed)

- Heterorywiol / Strêt
- Dyn hoyw
- Dynes hoyw / lesbiaidd
- Deurywiol (Bisexual)
- Gwell gennyf beidio â dweud

Arall

Ydi eich hunaniaeth rhywedd wedi newid o'r hyn a bennwyd adeg eich geni? (er enghraifft rydych chi'n drawsrywiol neu trans ayyb)

(Nid oes angen i chi ateb y cwestiwn yma os ydych o dan 16 oed)

Dewiswch un o'r atebion canlynol

- Ydi
- Nac ydi
- Gwell gennyf beidio â dweud

Mae Adran 6 (1) o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn datgan bod unigolyn yn anabl os:

- a. Oes gan yr unigolyn hwnnw nam corfforol neu feddyliol, a**
b. Bod gan y nam effaith andwyol sylweddol a hirdymor ar allu'r unigolyn i gyflawni gweithgareddau arferol o ddydd i ddydd.

Gan ddefnyddio'r diffiniad hwn, a ydych chi'n ystyried eich hun yn berson anabl?

Dewiswch un o'r atebion canlynol

- Ydw
- Nac ydw
- Gwell gennyf beidio â dweud